

Sosyal Bilgiler

4. Sınıf

2. Ünite

Ailemin Tarihi

Aile toplumun en küçük birimidir. Ailemiz yaşadığımız dönemden ibaret değildir ve bir geçmişi vardır.

☞ Ailemizin geçmişinin ayrıntılı olarak incelenmesine **aile tarihi** denir.

Aile tarihimizi araştırırken

- Görsel ve yazılı kaynaklar
- Eskiden kalan eşyalar
- Soyağacı
- Sözlü tarih yöntemi

Bunlardan yararlanırız.

*- **Görsel ve Yazılı Kaynaklar**: Fotoğraf, mektup, diploma ve karneler, kimlik, koleksiyon, belgeler olarak sıralayabiliriz.

*- **Eskiden Kalan Eşyalar**: Kıyafetler, çeşitli ev eşyaları, madalyalar olarak sıralayabiliriz.

*- **Soyağacı**: Ailemizin bilinen en eski atasından başlayarak, son üyelerine kadar herkesin yer aldığı ağacı biçimindeki çizelgedir.

*- **Sözlü Tarih Yöntemi**: Aile büyüklerimizden birinin, ailemizin geçmişi ile ilgili anlattıklarını kaydederek bilgi toplamamıza sözlü tarih denir. Şu aşamalar ile yapılır:

1- Görüşme yapılacak kişi belirlenir.

2- Sorulacak sorular belirlenir.

3- Görüşmede kullanılacak araç-gereçler belirlenir. (Kayıt cihazı, kağıt)

4- Görüşme yeri ve zamanı belirlenir.

5- Görüşme yapılır.

6- Görüşme kayıtları rapor haline getirilir.

Sosyal Bilgiler

4. Sınıf

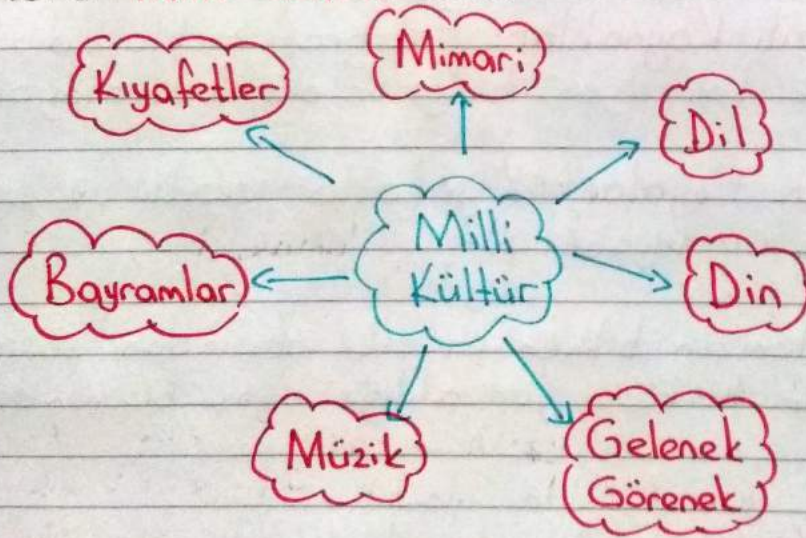
*- Sözlü tarih yöntemi ile ailemizin geçmişine yönelik bir kronoloji hazırlayabiliriz.

Gekirdek Aile: Anne, baba ve çocuklardan oluşan aile yapısına çekirdek aile denir.

Geniş Aile: Anne, baba ve çocukların yanında dede, babaanne, anneanne, teyze, amca, dayı ve hala gibi ailenin farklı bireylerinin biri ya da birkaçının bulunduğu aile yapısına geniş aile denir.

Milli Kültür Öğelerimiz

Bir milletin geçmişten günümüze kadar aktardığı ortak değerlere **milli kültür** denir.

*- Kültürel öğeler ülkeden ülkeye değişiklik gösterir. Hatta bir ülke içinde de bölgeden bölgeye, şehirden şehire farklılıklar da olabilir.

Dil: İnsanlar arasında iletişimi sağlayan doğal bir araçtır. Dünya üzerinde her milletin kendine özgü dilleri vardır. Örneğin; Türkçe, İngilizce, Almanca gibi...

Sosyal Bilgiler

4. Sınıf

Bayramlar: Birlik ve beraberlik duygularımızın pekiştirildiği milletçe kutladığımız özel günlerdir.

* Milli Bayramlarımız:

- 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı
- 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
- 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı
- 30 Ağustos Zafer Bayramı

* Dini Bayramlarımız:

- Ramazan Bayramı
- Kurban Bayramı

Gelenek ve Görenek: Kusaktan kusağa aktarılan alışkanlık ve davranışlardır. Örneğin misafir ağırlamak, bayram ziyaretleri, sünnet ve düğün.

Halk Oyunları: Düğün, bayram gibi özel günlerde geleneksel kıyafetlerle oynanan oyunlara denir. Bölgeden bölgeye farklılık gösterebilir. Örneğin Karadeniz'de Horon, Ege'de Zeybek, Doğu'da Halay ve İç Anadolu'da Kasık oyunları gibi.

Yiyecek ve İçecekler: Türk mutfağı, Türk kültürünün önemli bir yansımasıdır. Bölgesel farklılıkları ile Türk mutfağı zengin bir içeriğe sahiptir. Baklava, kebab, mantı, yaprak sarması, dolma, etli ekme, döner, ayran bunlara örnektir.

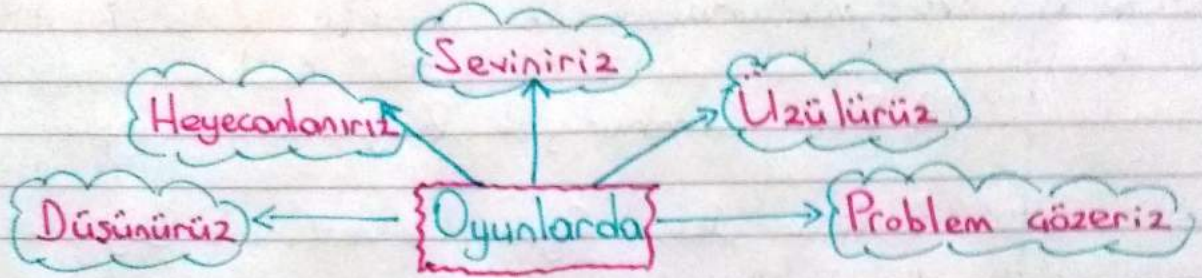
Halı, Kilim ve Dokumacılık: Çok eski sanatlardan biridir. Türk halı ve kilim dokumacılığının dünyada esi benzeri yoktur.

Sosyal Bilgiler

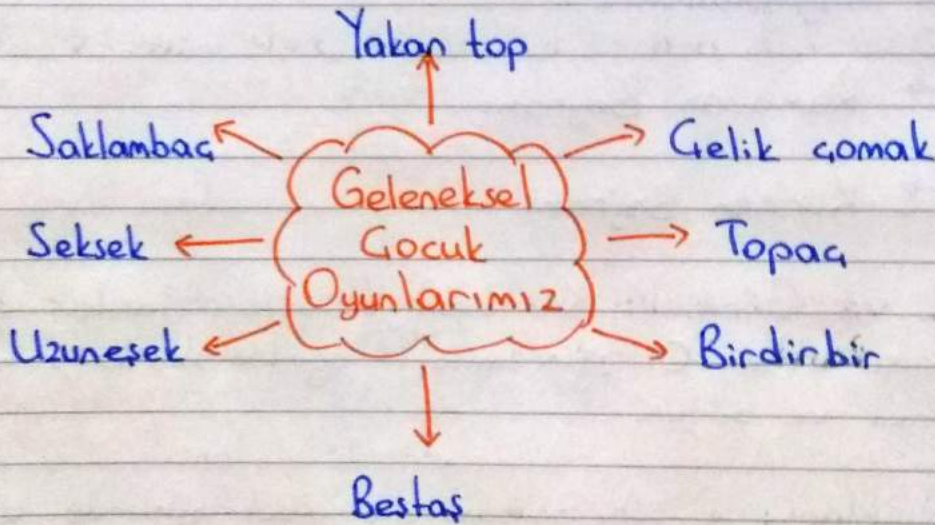
4. Sınıf

Geçmişten Bugüne Çocuk Oyunları

Oyun oynamak her çocuk için önemli bir ihtiyaçtır.

👉 Oyunlar toplumun kültürel değerlerini yansıtır. Bu oyunlar kısıktan kısığa aktarılır ve **geleneksel oyunlar** olarak ifade edilir.

👉 Günümüzde internetin yaygınlaşması ile bilgisayar, tablet ve akıllı telefondan oynanan dijital oyunlar ön plandadır.

Geleneksel Oyunlar

Günümüzde Oynanan Oyunlar

- *- Fiziksel hareketlilik vardır.
- *- Bedensel gelişimi destekler.
- *- Sokak ve bahçede oynanır.
- *- Arkadaşlarla oynanır.
- *- Doğal malzemelerle oynanır.

- *- Oturarak-uzanarak oynanır.
- *- Bedensel gelişimi olumsuz etkiler.
- *- Evde-oyun kafelerinde oynanır.
- *- Bireysel oynanır.
- *- Oyuncak ve elektronik araçlarla oynanır.

Sosyal Bilgiler

4. Sınıf

Bir Kahramanlık Destanı: Milli Mücadele

Milli mücadele Türk milletinin özgürlük ve bağımsızlık savaşıdır. Milli mücadele demek Mustafa Kemal Atatürk ve ülkemizin kurtuluşu için emek veren herkes demektir.

Mustafa Kemal Atatürk:

*- 1881 yılında Selanik'te doğdu.

*- Annesi Zübeyde Hanım, babası Ali Rıza Efendi'dir.

*- Kız kardeşinin adı Makbule'dir.

*- Babası ölünce annesi ve kız kardeşiyle dayısında kaldılar.

*- Mahalle mektebinden sonra Fehmi Efendi ilkokulu'na başladı.

*- Asker olmak istiyordu ve Selanik Askeri Rüştiyesi'ni kazandı. (Rüştiye - Ortaokul)

*- Aynı isimdeki matematik öğretmeni tarafından kendisine Kemal adı verildi. Artık O, Mustafa Kemal'di...

*- Rüştiyeden sonra Manastır Askeri İdadisi'ne gitti. (İdadi - Lise)

*- Son olarak İstanbul'a gelerek Harp Okulu ve Harp Akademisini bitirdi. Kurmay yüzbaşı olarak mezun oldu.

*- İlk olarak Trablusgarp Savaşı'na katıldı. Bu savaşta yetenekleri fark edildi.

Sosyal Bilgiler

4. Sınıf

I. Dünya Savaşı: 1914 yılında başlayan I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti, İttifak Devletleri tarafında yer almıştır. Birçok cephede İtilaf Devletleri'ne karşı savaşmıştır. Bu cephelerden en önemlisi Çanakkale Cephesi'dir.

İttifak Devletleri:

- * Osmanlı Devleti
- * Almanya
- * Avusturya-Macaristan

İtilaf Devletleri:

- * İngiltere
- * Fransa
- * Rusya

İngiltere ve Fransa, Çanakkale Boğazı'nı geçerek İstanbul'u işgal etmek isteyince Çanakkale Savaşı başladı.

Çanakkale Savaşı'nda **Anafartalar komutanı** olan Mustafa Kemal öncülüğünde Türk ordusu büyük bir zafer kazandı.

Çanakkale Savaşı'nda Mustafa Kemal askerlerine; "**Ben size taarruzu değil, ölmeyi emrediyorum!**" sözü ile cesaret ve kazanma hırsları vermiştir. Mustafa Kemal I. Dünya Savaşı'ndaki başarısı ile halkın sevgisini ve güvenini kazanmıştır.

Milli Mücadele (Kurtuluş Savaşı): Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'ndan yenilgiyle ayrılmıştır. Savaş sonunda Osmanlı Devleti 30 Ekim 1918'de **Mondros Ateskes Antlaşması'nı** imzalamak zorunda kalmıştır.

*- Bu antlaşma ile Türk ordusu dağıtıldı ve silahlarına el konuldu. Düşmanlar yurdumuzu işgal etmeye başladılar.

*- İstanbul'un işgal edilmesi ile Mustafa Kemal ülkemizi kurtarmak için milli mücadeleyi başlattı.

Sosyal Bilgiler

4. Sınıf

Kurtuluş Savaşı : Kronolojik Sıralama

1- Mustafa Kemal 19 Mayıs 1919'da Bandırma Vapurunu ile Samsun'a gitti.

2- Milli birlik ve beraberlik bilincini uyandırmak için 22 Haziran 1919'da Amasya Genelgesi'ni yayımladı. Böylece milli mücadele için ilk adım atılmış oldu. Halk düşman işgalini protesto etmeye başladı.

3- 23 Temmuz-7 Ağustos 1919'da Erzurum Kongresi'ni düzenledi.

4- 4-11 Eylül 1919'da Sivas Kongresi'ni düzenledi. Bu iki kongrede yurdun kurtuluşu için ortak kararlar alındı.

5- 23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) açıldı. Yurdumuzun dört bir yanından halkın temsilcileri Ankara'da toplandı. Mustafa Kemal TBMM Başkanı seçildi. Düzenli ordu kuruldu.

6- 1921 yılında Yunanlılara karşı I. ve II. İnönü Savaşları kazanıldı.

7- 23 Ağustos-13 Eylül 1921 tarihleri arasında Yunanlılara karşı Sakarya Meydan Muhaberesi verildi. Türk ordusu büyük bir zafer kazandı. Mustafa Kemal'e **maresallik ve gazilik** ünvanları verildi.

8- 26 Ağustos 1922'de Büyük Taarruz başladı. Mustafa Kemal bu savaşta: "**Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir. İleri!**" sözü ile savaşı başlattı.

9- 30 Ağustos 1922'de Başkomutanlık Meydan Muhaberesi ile Türk ordusu kesin zafer elde etti.

Sosyal Bilgiler

4. Sınıf

10- 11 Ekim 1922'de Mudanya Ateskes Antlaşması imzalanarak Kurtuluş Savaşı sona erdi.

11- 24 Temmuz 1923 yılında Lozan Antlaşması imzalandı ve tüm dünya yeni kurulan Türk Devleti'ni ve bağımsızlığını kabul etmiş oldu.

12- 29 Ekim 1923 yılında Mustafa Kemal, cumhuriyeti ilan etti. Mustafa Kemal ilk cumhurbaşkanımız oldu.

13- Soyadı kanunundan sonra TBMM Mustafa Kemal'e Atatürk soyadını verdi.

14- Atatürk, Türk milleti için çok çalıştı ve birçok yenilik yaptı. 10 Kasım 1938'de İstanbul Dolmabahçe Sarayı'nda hayata gözlerini yumdu. 🙁 Mezarı Ankara Anıtkabir'dedir.

📖 Kurtuluş Savaşı, Türk milletinin özgürlük ve bağımsızlık mücadelesidir. Bu mücadeleye askerlerimizin dışında kadın, çocuk herkes katılmıştır. Onlara çok saygı borçluyuz. 🇹🇷

Önemli Bilgiler

Yurdumuzu
işgal eden
ülkeler } ⇒

{ Yunanlılar → İzmir ve çevresini
Fransızlar → Adana ve çevresini
İngilizler → İstanbul, Samsun, Musul ve Urfa'yı
İtalyanlar → Konya ve çevresini
Ermeniler → Kars ve çevresini

Sosyal Bilgiler

4. Sınıf

Milli Mücadele Kavram Haritası

I. Dünya Savaşı (1914-1918)

İttifak Devletleri:

İtilaf Devletleri:

Mondros Ateskes Antlaşması (30 Ekim 1918)

Antlaşmanın maddelerine dayanarak yurdumuz işgal edildi.

Atatürk Samsun'a Gitti (19 Mayıs 1919)

Amasya Genelgesi
(22 Haziran 1919)

İsgaller haksızdır ve mücadele etmek gerekir.

Erzurum Kongresi
(23 Temmuz - 7 Ağustos 1919)

Milli sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz.

Sivas Kongresi
(4-11 Eylül 1919)

Milli mücadele için birlik ve beraberlik sağlandı.

TBMM'nin Açılışı (23 Nisan 1920)

Yurdumuzun gerilli yerlerinden temsilciler Ankara'da toplandı.

Sevr Antlaşması (10 Ağustos 1920)

TBMM antlaşmaya karşı çıktı ve Kurtuluş Savaşı başladı.

Kurtuluş Savaşında Cepheleler

Doğu Cephesi

Ermenilerle savaşıldı.
2 Aralık 1920'de
Gümrük Antlaşması imzalandı.

Güney Cephesi

Fransızlarla savaşıldı.
20 Ekim 1921'de
Ankara Antlaşması imzalandı.

Batı Cephesi

Yunanlılarla savaşıldı.
I. ve II. İnönü
Sakarya Savaşı
Büyük Taarruz

→ Mudanya Ateskes Antlaşması (11 Ekim 1922)

→ Lozan Barış Antlaşması (23 Temmuz 1923)

Sosyal Bilgiler

4. Sınıf

Milli Mücadele'de Kim, Ne Yaptı?

Mustafa Kemal Atatürk: Milli mücadelenin lideridir. Kendisine gazilik ve maresallik rütbeleri verildi. Ülkemizin ilk cumhurbaşkanıdır.

Kazım Karabekir: Doğu Cephesi komutanıdır. Doğuda Ermenilere karşı başarılı sonuçlar aldı.

İsmet İnönü: Batı Cephesi komutanıdır. İnönü Savaşlarında Yunanlılara karşı başarılı sonuçlar aldı.

Osmaniyeli Tayyar Rahmiye Hanım: Güney Cephesi'nde Fransızların Adana'yı işgaline karşı çıktı. Şehit oldu. Başlattığı hareket silah arkadaşları tarafından başarı ile sonuçlandırıldı.

Sütacı İmam: Güney Cephesi'nde Fransız ve Ermenilere karşı Maras'ta düşmana ilk kursunu sıkan kişidir.

Ali Saip Bey: Güney Cephesi'nde Fransızlara karşı savaştı. Urfa'da direnişin öncü ismi oldu.

Şahin Bey: Güney Cephesi'nde Fransızlara karşı savaştı. Antep O'nun başlattığı direnişle kurtuldu. Şehit oldu.

Hasan Tahsin: Batı Cephesi'nde Yunanlılara karşı savaştı. İzmir'de düşmana ilk kursunu sıkan kişidir. Şehit oldu.

Yörük Ali Efe: Batı Cephesi'nde Yunanlılara karşı savaştı. Aydın'ın savunması için büyük çaba gösterdi.

Serife Bacı: İnebolu'dan Kastamonu'ya cephane taşıdı. Cephanelerin zarar görmemesi için kendi hayatını feda etti.

Gördesli Makkule Hanım: Batı Cephesi'nde İzmir ve çevresini Yunanlılara karşı savunurken şehit oldu. -14-